

השובר את האומנין פרק שיש בבא מציעא

נא א מוי פיס מהלי
שכירי הלכה ג סמג
עין פס עוש'ע ח"מ
סי' שיש סעף ג :

גב ב מיי' שם עוש'ע
שם סעף ד :

גב ג מיי' שם עוש'ע
שם סעף ה :

גד ד ה ו מיי' שם
הלכה ד ועי' בהשג'ו
וכמ"מ עוש'ע שם סעף
: 1 :

גה ה פ י ב מיי' שם
פ"ד הלכה ח סמג
שם עוש'ע ח"מ סי' שח
סעף ג :

גז ל מיי' שם הלכה ה
עוש'ע שם סעף א :

גז ט מיי' שם עוש'ע
שם סעף ב :

כ"מ מס' דה

אי אחת מוצא אלא בין זה וספינה זו . והמחוקק יאמר לחבירו
ליט לך גבאי ולא מידי דקיים תנאך וז"ל דמ"מ אס נתן כל
השכירות אמאי לא יכול השוכר שטר דתני הדרך שלא הלך ובי בטביל
שמסביר מוחקק ירויה ועוד דשכירות אינה משתלמת אלא לבסוף
ולמה יפסיד השוכר שטר חתי הדרך
שלא הלך וי"ל כיון שנתן לו שכרו
נתרצה שיהא שלו לאלתר אע"ג
לדינה משתלמת אלא לבסוף לדעת
כן ונתנו שיהא שלו לאלתר אס לא
ישאר בו וריב"ס פי' הא דפריך
בספינה סתם ויין זה אס לא נתן
אמאי לא יתן לא פריך אלא אמאי לא
יתן שטר חתי הדרך שכבר הלך אבל
שטר חתי הדרך שלא הלך פשיטא שלא
יתן כיון שהוא אטום מ"מ אהא דקתני
אס נתן לא יכול דמשמע דלא יכול
כלל אפילו שטר חתי הדרך שלא הלך
לא קשה ליה דכיון שהוא מוחקק
ומוזמן לקיים תנאו ניחא ליה שלא
יחזיר כלל ומשני בין זה וספינה זו
דמאי דתפיס לא מפיקין מיניה
דמוחקק יאמר לחבירו כיון שאיך
יכול לקיים תנאך מולך גרם המזויל
מחזירו עליו הראיה : *אבל ספינה
סתם ויין סתם חולקין בהא מספקא
ליה לריב"ס אס חולקין שטר חתי
הדרך שהלך דוקא וטתן רביעיית או
חולקין כל השכירות ויתן שטר הדרך
כיון שכבר הלך ועדיין מוזמן לקיים
תנאו : **בבב** אגרא בעי למיטב
ליה . לאו דוקא כוליה אלא כלומר
כפועל בטל :

דפריקה לפועניה בגויה . פי'
בקיטורם שהוסף
המשא בחצי הדרך וקשה דהוה ליה
למימר פריק לה כיון שממקום אחר
היה פורק לספינה ועוד דקאמר
ושערי דעתא מה מפסיד דכל שכן
טוב לו שמריח יותר ור"ח פירש
דפריקה לפועניה שמוכר סחורה
בספינה לאחר היינו שיטי דעת כי
שמו או אדם הקונה הוא אדם קשה
א"י לאשלא יתירא שפריך חבלים להוליך כלים של ראשונים ולהכניס
של אחרונים וז"ל ואמאי מוקי לה הכי לימא לעולם דשכיר לאוגורי
וכ"ל מתי תרעומת איכא משום שינוי דעתא וי"ל כיון דמסיק טעמא
דרפסא דספינה תו לא מתי למימר הכי דטענתא מעלייתא הוא
וריב"ס פי' דהכי קאמר לעולם דשכיר לאוגורי וליכא רפסא דספינה
דחיירי דפריקה לפועניה בגויה כלומר שהתיר חבילה בתוך הספינה והוליך על יד על יד וכן אחרון שהכניס סחורה במעט מעט דלא רפסא
ספינה ותרעומת הוי משום שיטי דעת שלא הורגל עם זה האחר ולא ידע להסתגל לפי דעתו אי נמי לאשלא יתירא שאם ירבה זה במשא
יגמך לקטת כחן ביוקא חבלים חוקים כי אס היה יודע דביתו היה קונה שם בדמים מועטים וליכא אלא תרעומת דלאו טענה מעלייתא
היא שכנגד זה מריח טעמל שטר יותר מחבילה מחמת גדולה : **בסורתו** . ר"ח גרים כסתו כסת שמינה מראשותיו דכסת הוא הקטן
וכר הוא הגדול דתתן במסכת [כלים] (פכ"ח מ"ה) כר שעשאו סדן וכסת שעשאה מטפחת* **מאוונא** לאוונא . נקט הכי משום דאי
שכיח למטרה ולמוזן אפילו בחצי היום אס כן למת מניח סחור מוזנת של כל היום ומעיקרא דקאמר אי דשכיח למוזן סחור נמי ליעבב
ה"מ למימר שוכר נמי ליעבב לחומר להניח מוזן כלל של אורח היום כיון דשכיח בכל מקום למוזן מולא קאמר אי דשכיח מלוונא לאוונא
אלא לא חש להאריך כל כך : **אשה** בין גדולה ובין קטנה . בחיש לא רצה לטת בין קטן בין גדול משום דגבירי שכיח סתם גדולים ופשיטא
דאדעתא דגדול נמי אגריה כיהליה : **השתא** מניקה אמרת דרכה מעוברת מבעיה . כן גרסת הספרים ואין נראה לר"ח דאין זה פירכא
דזו ואף זו קתני ופ"ד דאין מתיישב שפיר לפי גרסתו זו הא דקאמר ש"מ ביניתא אגב כרסה תקלה ועי' נראה לו **כרסה** שפ"ל השתא
מעוברת אמרת אין מניקה מבעיה דאשה מעוברת כבירה יותר ממניקה עם בנה לפי שהיא נושא את עלמו ומיקל אבל כשהוא במעי אמו
מכבד ואכריה כבדים עליה וגם מוליה דס והשתא א"ש הא דקאמר שמע מינה ביניתא אגב כרסה תקלה שאם היה חוצה לה לא יבדד כ"כ
בין הכל , ויש ליישב גירסת הספרים ומכל מקום פריך שפיר , דלא שייך כה"ג למתני זו ואף זו כיון דאשה בכלל מתי דקאמר לבסוף כמו גבי
מפנין ארבע וחמש קופות (שבת ד' קט) דפריך תמש מפנין ארבע מביעיה ומשני "ארבע וחמש" כדאמרי אינשי אבל אי לאו
הכי אמרי אינשי לא שייך לשטיי דזו ואף זו קתני כיון דארבע בכלל תמש אלא שמוסיף *הכא נמי מעוברת שהוא גוף אחד בכלל מניקה
סהם שני גופים וקאמר ש"מ ביניתא אגב כרסה תקלה פי' מדקתני ברש"י בין גדולה ובין קטנה ויבכלל זה נמי י"ש במשמע בין גסה
ובין דקה ולמאי אינטרין למתני אפילו מעוברת דהיינו נמי גסה דהוא אחד הוא אפילו למ"ד שוכר לאו ידך אמו הוא לענין לשון בני
אדם במשא ובמתן חסובים הם גוף אחד אלא ודאי שמע מינה *גסה מחמת עיבור* כבירה יותר מגסה מחמת עולמה כי העובר מכבד :

נימא ליה הב לי ההוא חמרא ואנא מייתינא
ספינתא אגב רב פפא לא משכחת ליה יאלא
בספינה זו ויין זה יאכל בספינה סתם ויין סתם
חולקין **השובר את הספינה ופרקה לה**
בחצי הדרך נתן לו שכרו של חצי הדרך
ואין לו עליו אלא תרעומת היכי דמי אילימא
דקא משבח לאגורה אמאי אית ליה תרעומת
ואי דלא קא משבח לאגורה יכוליה אגרה
בעי שלומי לעולם דקא משבח לאגורה אלא
אמאי אית ליה תרעומת : משום *דרפסתא
דספינתא אי הכי מענתא מעלייתא היא
יממנא אית ליה גביה : אלא מאי "פרקה"
דפרקה לפועניה בגויה , אלא מאי תרעומת
משום שינוי דעתא אגב *לאשלא יתירא/
תתן דבגון *השובר את החמור לרכוב עליה
שוכר מניח עליה כסותו ולגנותו ומוזנות של
אותה הדרך מבאן ואיך חמר מעבד עליו
תכר מניח עליו שעורים ותבן ומוזנותיו של
אותו היום מבאן ואיך שוכר מעבד עליו
היכי דמי אי דשכיח למוזן , חמר נמי ליעבב
ואי דלא שביח למזבן *שוכר נמי לא ליעבב :
אמר רב פפא לא צריכא דשכיח לממרח
ולמזבן מאוונא לאוונא : **תתן דרכיה לממרח**
ולמזבן , שוכר לאו דרכיה לממרח ולמזבן
תתן השוכר את החמור לרכוב עליה : איש
לא תרוב עליה אשה , אשה רוכב עליה איש
ואשה בין גדולה ובין קטנה אפילו מעוברת
ואפילו מניקה השתא מניחה אמרת , מעוברת
מיבעיה אמר רב פפא מעוברת והיא מניקה
קאמר , אמר אביי שמע מינה ביניתא אגב כרסה
תקלה , למאי נפקא מינה : למקא וממבר :
מתני

מעוברת דמשמע שהמעוברת כבירה מן הריקות : **האי ביניתא**
דג הנמכר בשוק במשקל : **אגב** פקל . לפי כריסה כובדה
אס כריסה גדול משקלה יותר : **לפקא** ופפא . אס ראיית דג
שכריסו גדול לא תקנהו במשקל אלא אס כן ויולי את מעייו :
השוכר
דחיירי דפריקה לפועניה בגויה כלומר שהתיר חבילה בתוך הספינה והוליך על יד על יד וכן אחרון שהכניס סחורה במעט מעט דלא רפסא
ספינה ותרעומת הוי משום שיטי דעת שלא הורגל עם זה האחר ולא ידע להסתגל לפי דעתו אי נמי לאשלא יתירא שאם ירבה זה במשא
יגמך לקטת כחן ביוקא חבלים חוקים כי אס היה יודע דביתו היה קונה שם בדמים מועטים וליכא אלא תרעומת דלאו טענה מעלייתא
היא שכנגד זה מריח טעמל שטר יותר מחבילה מחמת גדולה : **בסורתו** . ר"ח גרים כסתו כסת שמינה מראשותיו דכסת הוא הקטן
וכר הוא הגדול דתתן במסכת [כלים] (פכ"ח מ"ה) כר שעשאו סדן וכסת שעשאה מטפחת* **מאוונא** לאוונא . נקט הכי משום דאי
שכיח למטרה ולמוזן אפילו בחצי היום אס כן למת מניח סחור מוזנת של כל היום ומעיקרא דקאמר אי דשכיח למוזן סחור נמי ליעבב
ה"מ למימר שוכר נמי ליעבב לחומר להניח מוזן כלל של אורח היום כיון דשכיח בכל מקום למוזן מולא קאמר אי דשכיח מלוונא לאוונא
אלא לא חש להאריך כל כך : **אשה** בין גדולה ובין קטנה . בחיש לא רצה לטת בין קטן בין גדול משום דגבירי שכיח סתם גדולים ופשיטא
דאדעתא דגדול נמי אגריה כיהליה : **השתא** מניקה אמרת דרכה מעוברת מבעיה . כן גרסת הספרים ואין נראה לר"ח דאין זה פירכא
דזו ואף זו קתני ופ"ד דאין מתיישב שפיר לפי גרסתו זו הא דקאמר ש"מ ביניתא אגב כרסה תקלה ועי' נראה לו **כרסה** שפ"ל השתא
מעוברת אמרת אין מניקה מבעיה דאשה מעוברת כבירה יותר ממניקה עם בנה לפי שהיא נושא את עלמו ומיקל אבל כשהוא במעי אמו
מכבד ואכריה כבדים עליה וגם מוליה דס והשתא א"ש הא דקאמר שמע מינה ביניתא אגב כרסה תקלה שאם היה חוצה לה לא יבדד כ"כ
בין הכל , ויש ליישב גירסת הספרים ומכל מקום פריך שפיר , דלא שייך כה"ג למתני זו ואף זו כיון דאשה בכלל מתי דקאמר לבסוף כמו גבי
מפנין ארבע וחמש קופות (שבת ד' קט) דפריך תמש מפנין ארבע מביעיה ומשני "ארבע וחמש" כדאמרי אינשי אבל אי לאו
הכי אמרי אינשי לא שייך לשטיי דזו ואף זו קתני כיון דארבע בכלל תמש אלא שמוסיף *הכא נמי מעוברת שהוא גוף אחד בכלל מניקה
סהם שני גופים וקאמר ש"מ ביניתא אגב כרסה תקלה פי' מדקתני ברש"י בין גדולה ובין קטנה ויבכלל זה נמי י"ש במשמע בין גסה
ובין דקה ולמאי אינטרין למתני אפילו מעוברת דהיינו נמי גסה דהוא אחד הוא אפילו למ"ד שוכר לאו ידך אמו הוא לענין לשון בני
אדם במשא ובמתן חסובים הם גוף אחד אלא ודאי שמע מינה *גסה מחמת עיבור* כבירה יותר מגסה מחמת עולמה כי העובר מכבד :

גופיה ואנא מייתינא ספינתא אחריתי
האילו והספן יש בידו להשלים הגאון וזה מעבד יתלם כל השכר : לא
משכסת . להא דר' נתן : **אלא בין זה וספינה זו** . ולא ביד זה וזה
להשלים הלכך יד שוכר על התחובת דלאמר ליה היאך אלא לא
מעבדנא מבי מייתית דידך : **מולקין** .
לש קבל יחזיר החתי , גאון לא נתן
יתן החתי שהרי ביד שניהם להשלים
ואס יעבד האבדע מליקן החתי יעשה
תנאו : **השוכר את הספינה ופרקה**
לכ חצי הדרך . קא ספקא דעתיב
שכרה עד מקום פלוני בכך וכך
וכשהגיע לחצי הדרך פרקה והוליך
חצי פלוני ממונה : ואין לו . לבעל
הספינה עליו אלא תרעומת : **לאגורה** .
להשכירה לאחרים : **רפסתא דספינה** .
רישע הספינה שמתרעפת בחולאת
חבילות והכנסת חבילות : **דפרקא**
לעופיני בגויה . בחצי הדרך הוסף
לחת זה חבילות שהיו לו לשם הוא
החנה מחבילה לכך ליתן בחובה
כאשר ירצה והשכר לפי חשבון
המשאיות והדרך הלכך טתן לו שכר
מוספת המשאוי של חצי הדרך :
משום שינוי דעתא . הייתי סבור
ללכת מהר ולחזור מהר : **לאשלא**
יתירא . לריך אני לקטת חבלים
ביוקא נתן שכסהספינה מכבדת לריך
להפליגה אל חמועית הגדה למקום
מיס עמוקים שלא תהא גוששת ופרך
חבלים ארוכים ואתה לא תודעתני
שלאכנים חבלים הארזים לה : **חמר**
נמי ליעבב . השוכר שלא יכיר עליה
אלא מוזנת של יום אחד : **מאוונא**
לאוונא . ממלון ליליה למלון ליליה :
למטרה . לחזור ולשאלו בעיר מי מוכר
מוזנית : **ואשפא בין גדולה ובין קטנה** .
פקא לרכוב עליה אשה , מרכיב עליה
כל אשה שירצה בין שהיא גדולה ובין
שהיא קטנה : **השתא מניקה** . שהיא
שני גופים והואלד כבד אמרת תרכב
עם וולדה : **מעוברת** . דחד גופא
הוא מביעיה : **ש"מ** . מדקתני "אפילו
מעוברת דמשמע שהמעוברת כבירה מן הריקות : **האי ביניתא**
דג הנמכר בשוק במשקל : **אגב** פקל . לפי כריסה כובדה
אס כריסה גדול משקלה יותר : **לפקא** ופפא . אס ראיית דג
שכריסו גדול לא תקנהו במשקל אלא אס כן ויולי את מעייו :
השוכר
דחיירי דפריקה לפועניה בגויה כלומר שהתיר חבילה בתוך הספינה והוליך על יד על יד וכן אחרון שהכניס סחורה במעט מעט דלא רפסא
ספינה ותרעומת הוי משום שיטי דעת שלא הורגל עם זה האחר ולא ידע להסתגל לפי דעתו אי נמי לאשלא יתירא שאם ירבה זה במשא
יגמך לקטת כחן ביוקא חבלים חוקים כי אס היה יודע דביתו היה קונה שם בדמים מועטים וליכא אלא תרעומת דלאו טענה מעלייתא
היא שכנגד זה מריח טעמל שטר יותר מחבילה מחמת גדולה : **בסורתו** . ר"ח גרים כסתו כסת שמינה מראשותיו דכסת הוא הקטן
וכר הוא הגדול דתתן במסכת [כלים] (פכ"ח מ"ה) כר שעשאו סדן וכסת שעשאה מטפחת* **מאוונא** לאוונא . נקט הכי משום דאי
שכיח למטרה ולמוזן אפילו בחצי היום אס כן למת מניח סחור מוזנת של כל היום ומעיקרא דקאמר אי דשכיח למוזן סחור נמי ליעבב
ה"מ למימר שוכר נמי ליעבב לחומר להניח מוזן כלל של אורח היום כיון דשכיח בכל מקום למוזן מולא קאמר אי דשכיח מלוונא לאוונא
אלא לא חש להאריך כל כך : **אשה** בין גדולה ובין קטנה . בחיש לא רצה לטת בין קטן בין גדול משום דגבירי שכיח סתם גדולים ופשיטא
דאדעתא דגדול נמי אגריה כיהליה : **השתא** מניקה אמרת דרכה מעוברת מבעיה . כן גרסת הספרים ואין נראה לר"ח דאין זה פירכא
דזו ואף זו קתני ופ"ד דאין מתיישב שפיר לפי גרסתו זו הא דקאמר ש"מ ביניתא אגב כרסה תקלה ועי' נראה לו **כרסה** שפ"ל השתא
מעוברת אמרת אין מניקה מבעיה דאשה מעוברת כבירה יותר ממניקה עם בנה לפי שהיא נושא את עלמו ומיקל אבל כשהוא במעי אמו
מכבד ואכריה כבדים עליה וגם מוליה דס והשתא א"ש הא דקאמר שמע מינה ביניתא אגב כרסה תקלה שאם היה חוצה לה לא יבדד כ"כ
בין הכל , ויש ליישב גירסת הספרים ומכל מקום פריך שפיר , דלא שייך כה"ג למתני זו ואף זו כיון דאשה בכלל מתי דקאמר לבסוף כמו גבי
מפנין ארבע וחמש קופות (שבת ד' קט) דפריך תמש מפנין ארבע מביעיה ומשני "ארבע וחמש" כדאמרי אינשי אבל אי לאו
הכי אמרי אינשי לא שייך לשטיי דזו ואף זו קתני כיון דארבע בכלל תמש אלא שמוסיף *הכא נמי מעוברת שהוא גוף אחד בכלל מניקה
סהם שני גופים וקאמר ש"מ ביניתא אגב כרסה תקלה פי' מדקתני ברש"י בין גדולה ובין קטנה ויבכלל זה נמי י"ש במשמע בין גסה
ובין דקה ולמאי אינטרין למתני אפילו מעוברת דהיינו נמי גסה דהוא אחד הוא אפילו למ"ד שוכר לאו ידך אמו הוא לענין לשון בני
אדם במשא ובמתן חסובים הם גוף אחד אלא ודאי שמע מינה *גסה מחמת עיבור* כבירה יותר מגסה מחמת עולמה כי העובר מכבד :

[עיי' תוס' ע"ג
ס"ה ד"ס ע"ג
כ"ח וע'
האר"י יוסף]